

**A KUTATÁS EREDMÉNYEIT ÖSSZEFOGLALÓ
RÉSZLETES SZAKMAI JELENTÉS
NKFIH K 124514**

Dante Alighieri Isteni Színjáték című művének magyar nyelvű kommentárja.

Dante életművének magyarországi recepciója

(2017. IX. 1. – 2022. VIII. 31.)

Jelen kutatás célja – a 2017 és 2022 közti időszakban – az „Isteni Színjáték” (ill. „Komédia”) magyar kommentárjának kidolgozása és közlése volt. Dante főművének magyar kommentárjában – az eddig kiadott „Pokol” és a kiadás előtt álló „Purgatórium” című részben – minden egyes ének az alábbi módon van (és a „Paradicsom” magyar kommentárját illetően lesz) publikálva: a standard olasz szöveg, ezzel párhuzamosan a magyar parafrázis („szószerinti fordítás”), lábjegyzetben a részletes magyar kommentár, mindezt követően az adott éneket elemző tanulmány („értelmezés”). A „Komédia” magyar kommentárjában (a részletes kommentárokban és a tanulmányokban) vizsgálat tárgyai e mű magyar műfordítóinak megoldásai is. Az „Isteni Színjáték” magyar kommentárja a nemzetközi és magyar dantisztikai kutatások legrelevánsabb eredményei alapján valósul meg.

Az eredeti kutatási tervben leírtakhoz képest a „Pokol” magyar kommentárjának kidolgozásával összefüggésben módosítást jelentett a 2017-2018-es időszaktól kezdődően, hogy a kutatási tervben megjelölt kutatókon túl a Magyar Dantisztikai Társaság (MDT) néhány további tagja – Bárdos Judit, Csantavéri Júlia, Ertl Péter és Nádasy Ádám – önkéntes alapon csatlakozott a „belső” szerkesztési munkálatokhoz, valamint Berényi Márk „Pokol”-kommentárok kidolgozását vállalta. A „Purgatórium” magyar kommentárját illetően az MDT kutatócsoportja Berényi Márkon kívül Faragó Dánielt is megbízta kommentárok kidolgozásával (mindketten önkéntes alapon vállalták a feladatot). Olbert Mariann (szintén önkéntes alapon) vállalta a kötet sorozat borítóinak megtervezését és ábráinak elkészítését, a „Purgatórium” egyik éneke kommentárjának kidolgozásában pedig részfeladatot vállalt.

Jelen projekt finanszírozásával 2019 szeptemberében nyomtatásban és on-line megjelentek – a Quaderni Danteschi / Dante Füzetek 15. (felelős szerkesztő: Nagy József), tematikus számában – az „Autocommento e autoriflessione in Dante” című, 2015-ös római nemzetközi konferencia aktái.

2020 májusában nyomtatásban is megjelent a kutatásunk elsődleges célkitűzését képező „Isteni Színjáték” (ill. „Komédia”)-kommentár első része, a „Pokol” kommentárja.

2021 első félévében született döntés arról, hogy a „Paradicsom” magyar kommentárjának jövőbeli kidolgozásában önkéntesként csatlakozik a kutatócsoporthoz két további MDT-tag, Dávid Kinga (SZTE) és Várkonyi Borbála (PPKE).

A kutatócsoport a projekt (hosszabbítással együtt összesen) öt éve alatt nem tudta teljesíteni az „Isteni Színjáték” teljes magyar kommentárja kidolgozásának és közlésének tervét, de 2022-ig bezárólag (a „Pokol” már kiadott magyar kommentárja mellett) a „Purgatórium” magyar kommentárjának kiadói szerkesztése, nyomtatott és online közlése – jelen projekt anyagi fedezetén túl – az MTA KFB támogatásával (KFB-045/2022) megvalósul. A „Paradicsom” magyar kommentárjának kiadói szerkesztéséhez és kiadásához terveink szerint ismét az MTA KFB publikációs támogatását pályázzuk majd meg.

Jelen pályázat záró dátuma (a 2021. VII. 13-i szerződés-módosítás értelmében): 2022. VIII. 31.

Alább a kutatás eredményeit bemutató tudományos közlemények jegyzéke (2017-2022).

(1.) Dante Alighieri, „Komédia” I. „Pokol”. Kommentár (szerk. Kelemen János, Nagy József közreműködésével), Budapest: ELTE Eötvös Kiadó–ELTE BTK, 2019 [nyomtatásban: 2020] (ISBN 978-963-489-156-7), a továbbiakban DAKP.

Adatok a kötetéről:

https://m2.mtmt.hu/gui2/?mode=browse¶ms=publication%3B31276375&fbclid=IwAR2yWAbOLwGk4BJIlo_hMIPb3BiB44e9zAP05vMkaEPS3RSTEZf9SryS5KI

Teljes dokumentum:

<http://real.mtak.hu/107897/?fbclid=IwAR291HNJ2wSZWKQaR1MkUguhKUWiwiSlmjPgQ2es8yPCZ-9c7Dtd5flbAzM>

https://www.eltereader.hu/media/2021/04/DANTE_TELJES_web.pdf

A fenti kötetben alulírott munkái (szerzőként, ill. társszerzőként) az alábbiak.

(1.1.) “Előszó” (Kelemen Jánossal, Mátyus Norberttel), in: DAKP, pp.15-16.

(1.2.) „Pokol” I. ének: magyar parafrázis, kommentár, értelmezés (Mátyus Norbettel), in: DAKP, pp.17-36.

(1.3.) “Pokol” VIII. ének: magyar parafrázis, kommentár, értelmezés, in: DAKP, pp.129-141.

(1.4.) “Pokol” IX. ének: magyar parafrázis, kommentár, értelmezés (Kelemen Jánossal), in: DAKP, pp.142-154.

(1.5.) “Pokol” XI. ének: magyar parafrázis, kommentár, értelmezés (Kelemen Jánossal), in: DAKP, pp.168-181.

(1.6.) “Pokol” XII. ének: magyar parafrázis, kommentár, értelmezés (Mátyus Norbettel), in: DAKP, pp.182-193.

(1.7.) „Pokol” XVII. ének: magyar parafrázis, kommentár, értelmezés (Hoffmann Bélával), in: DAKP, pp.245-257.

(2.) A „Purgatórium”-kommentár szerzői-szerkesztési file-jainak nagy része elérhető az alábbi Google Drive-felületen: https://drive.google.com/drive/folders/1ikBHB0_SL7Q__4e4vpTv6NNQcU-4Yk3I
Alulírott a „Purgatórium” alábbi énekeinek kommentárjait dolgozta ki (a 2020-2021 időszakban): „Purgatórium” III, VII, VIII, IX. Alulírott (a „Pokol” Kommentár esetével analóg módon) a „Purgatórium” Kommentár társszerzőjeként, társszerkesztőjeként és e Kommentár bibliográfiájának szerkesztőjeként működik közre.

(3.) „Autocommento e autoriflessione in Dante”. Atti del Convegno internazionale organizzato dall’Accademia d’Ungheria in Roma, in collaborazione con la Società Dantesca Ungherese e la Northern European Network (Roma, 10-11 dicembre 2015). In: Quaderni Danteschi / Dante Füzetek 15., Budapest: Áron Kiadó, 2018 [nyomtatásban és online 2019-ben jelent meg]. Felelős szerkesztő: Nagy József.

Adatok a kötetről: <https://m2.mtmt.hu/gui2/?mode=browse¶ms=publication;30791855>

Teljes dokumentum: <http://dantisztika.hu/?p=514> ; <https://epa.oszk.hu/03100/03182/00015/pdf/>

A fenti kötetben alulírott tanulmánya az alábbi:

(3.1.) „Elementi autoriflessivi in Inferno XI”, pp.184-193.

Teljes dokumentum: <http://real.mtak.hu/106419/>

https://epa.oszk.hu/03100/03182/00015/pdf/EPA03182_dante_fuzetek_2018_15_184-193.pdf

(4.) A 2017-2020 közti időszakban a fent megjelölt közleményeken kívül megjelent Dante-témájú cikkeim (recenzióim) az alábbiak.

(4.1.) „Dante és a jog határai” (J. Steinberg), in: J.E.SZ., 2018/4, pp.275-281.

Teljes dokumentum: http://jesz.ajk.elte.hu/2018_4.pdf

(4.2.) „Dante: etika és politika” (Berényi M.), in: M.F.SZ., 2018/2, pp.138-140.

Teljes dokumentum: <http://filozofiaiszemle.net/wp-content/uploads/2019/02/Nagy-J%C3%B3zsef-Dante-etika-%C3%A9s-politika.pdf>

(5.) 2021-ben megjelent a (2017-ben magyarul közölt) „Dante és Vico” című monográfiám bővített és átdolgozott, olasz nyelvű változata:

József Nagy, „Dante e Vico. La teologia politica di Dante. Capitoli della ricezione dantesca”, Roma: Aracne, 2021 (ISBN 979-12-5994-147-3).

Információk a kötetéről:

[https://www.aracneeditrice.eu/it/pubblicazioni/dante-e-vico-jozsef-nagy-](https://www.aracneeditrice.eu/it/pubblicazioni/dante-e-vico-jozsef-nagy-9791259941473.html?fbclid=IwAR0KL1_pQHONiKbKYcsWNO1S3dxAMFsL14kPT_R8jzhjhZERlgwzJcSO7)

[9791259941473.html?fbclid=IwAR0KL1_pQHONiKbKYcsWNO1S3dxAMFsL14kPT_R8jzhjhZERlgwzJcSO7](https://www.aracneeditrice.eu/it/pubblicazioni/dante-e-vico-jozsef-nagy-9791259941473.html?fbclid=IwAR0KL1_pQHONiKbKYcsWNO1S3dxAMFsL14kPT_R8jzhjhZERlgwzJcSO7)
NM

<https://m2.mtmt.hu/gui2/?mode=browse¶ms=publication;32117883>

(6.) A 2020-2021 időszakban megjelent Dante-témájú cikkeim, recenzióim az alábbiak.

(6.1.) “Lectura Dantis: Canto 9 of the Purgatorio”, in: «Quella terra ch ‘l Danubio riga» (a cura di Eszter Draskóczy e Éva Vígh), Roma: Aracne, 2021, pp.125-133.

Teljes dokumentum: https://www.academia.edu/70277811/Lectura_Dantis_Canto_9_of_the_Purgatorio

Információk: <https://m2.mtmt.hu/gui2/?mode=browse¶ms=publication;32549763>

(6.2.) József Nagy, „Dante Alighieri, Commedia I. Inferno. Commento...” [recenzió a magyar *Pokol*-Kommentárról], in: RLI, no. 2 (luglio-dicembre 2020), pp.392-393.

Információk: <https://m2.mtmt.hu/gui2/?mode=browse¶ms=publication;32096089>

(6.3.) József Nagy, „Nuovi studi danteschi in Ungheria” (recenzió), in: dantenoi.it [IV/2021] (a cura di E. Squicciarini, A. Casadei).

Teljes dokumentum: <https://www.dantenoi.it/nuovi-studi-danteschi-in-ungheria/>

Információk: <https://m2.mtmt.hu/gui2/?mode=browse¶ms=publication;31983078>

(6.4.) “Dante in Basilicata [a cura di Sebastiano Villani]” (recenzió), in: Studium Personae (Anno XII, 1-2/2021 [Siena: Cantagalli]), pp.393-407.

Információk: <https://m2.mtmt.hu/gui2/?mode=browse¶ms=publication;32818258>

(7.) Jelen projekt része volt eredetileg egy Dante-témájú tanulmánykötet szerkesztése is. A Magyar Filozófiai Szemle (Hungarian Philosophical Review) „Dante: Philosophy, Theology and Science” című, angol nyelvű Dante-tematikus száma (Vol. 65, 2021/2, a továbbiakban: DPTS) részben e funkciót tölti be, de értelemszerűen nem jelen projekt támogatásával valósult meg.

Teljes dokumentum: <http://filozofiaiszemle.net/hu/category/2021-dante/>

E tematikus folyóiratszámában alulírott (jelen projekt által támogatott) munkái az alábbiak:

(7.1.) József Nagy, „Canto XII and Canto XVII of the Inferno”, in: DPTS, pp.136-146.

(7.2.) József Nagy, „Dante Alighieri: Comedy I. Inferno. Commentary” (recenzió a magyar „Pokol”-kommentárról, Massimo Seriacopival), in: DPTS, pp.223-224.

Ugyanezen tematikus folyóiratszámában alulírott (jelen projekt által támogatott) angol-fordításai az alábbiak.

(7.3.) Béla Hoffmann, „Canto XIX of the Inferno”, in: DPTS, pp.147-157.

(7.4.) Norbert Mátyus, „Oracles and Exegetes in the Comedy”, in: DPTS, pp.158-170.

Nagy József

Budapest, 2022. IX. 10.